

РЕШЕНИЕ

№ 11437

гр. София, 10.07.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 69 състав, в публично заседание на 03.07.2024 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Милена Славейкова

при участието на секретаря Грета Грозданова и при участието на прокурора Десислава Кайнакчиева, като разгледа дело номер **5860** по описа за **2024** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 84, ал.3 от Закона за убежището и бежанците (ЗУБ), във връзка с чл. 145 и следващите от АПК.

Образувано е по жалба на Д. В. Б., [дата на раждане], гражданин на Русия, ЛНЧ [ЕГН], със съдебен адрес [населено място], [улица], ет.5, ап.17, чрез адв. Д. Л. от АК В., срещу Решение № 11755 от 28.07.2023 г. на председателя на Държавната агенция за бежанците (ДАБ) при МС, с което на основание чл. 75, ал. 1, т. 2 и т.4, във връзка с чл.8 и чл.9 от ЗУБ е отхвърлена молбата му за предоставяне статут на бежанец и хуманитарен статут.

Жалбоподателят навежда твърдения за незаконосъобразност на оспорения административен акт като постановен при неправилно приложение на закона. Поддържа наличие на основание по чл.8, ал.1 от ЗУБ поради обосновани опасения от преследване поради вероятност от военна мобилизация и поради сексуалната си ориентация. Счита, че противопоставянето на задължителната военна мобилизация, обявена през м.септември 2022 г., попада в хипотезата на преследване, основано на политическо мнение по смисъла на чл.8, ал.2, т.1, т.2 и т.5 от ЗУБ. Сочи, че не е необходимо властите в страната на произход да са знаели за убежденията на кандидата, тъй като в бежанското право съществува понятието „вменено политическо мнение“. Позовава се на пар. 171 от Наръчник на ВКБООН относно процедурите и критериите за определяне на статут на бежанец. Цитира практика на Съда на Европейския съюз (СЕС) по дело С-238/19 и намира за сравнима фактическата

обстановка в Русия по повод войната с Украйна. Поддържа, че административният орган не е изяснил в пълнота действителната фактическа обстановка относно хомосексуалната ориентация на кандидата във връзка с прието в Русия дискриминационно законодателство срещу тези лица. Позовава се на решение на Европейския съд по правата на човека (ЕСПЧ) от 20 юни 2017 г. по дело Б. и други срещу Русия, в което са установени нарушения на чл.10 и чл.14 от ЕКПЧ. С доводи от чл.6.21 от Кодекса за административните нарушения на Русия счита, че евентуално негово връщане в държавата му на произход би го изложило на преследване. В подкрепа на доводите си сочи, че през 2017 г. за кратко е бил част от щаба на Н. в [населено място], което определя като политическа дейност против режима на П., осъществявана още в Русия, която кандидатът продължил и в България чрез организацията „Свободна Русия“. Твърди, че административният орган не е изследвал задълбочено актуалната обстановка в страната на произход на кандидата в нарушение на чл.75, ал.2 от ЗУБ. Позовава се на забраната за връщане по чл.33 от Женевската конвенция и чл.4, ал.3 от ЗУБ. Претендира за отмяна на решението.

Ответникът председател на ДАБ оспорва жалбата чрез юрк. Х..

Представителят на Софийски градска прокуратура намира жалбата за неоснователна. Административен Съд София – град, I отделение, 69 състав, след като взе предвид наведените в жалбата доводи и се запозна със приетите по делото писмени доказателства, намира за установено, от фактическа страна, следното:

С молба вх. № РД09-3973 от 24.10.2022 г. до Държавна агенция за бежанците Д. В. Б., [дата на раждане], гражданин на Руската федерация, поискал международна закрила в България. Молбата била регистрирана с рег. № УП-21916 от 25.10.2022 г., когато бил попълнен регистрационен лист и Евродак дактилоскопна карта. Чуждият гражданин предоставил национален паспорт и военен билет.

На проведено на 15.12.2022 г. интервю кандидатът посочил, че е напуснал Русия легално, на 21.09.2022 г., когато заминал за Грузия, а оттам – със самолет за Турция. На 07.10.2022 г. влязъл легално, с влак, от Истанбул в България, с българска туристическа виза. Пристигнал с приятеля си В. В.. Имали билети обратно за Турция, но не заминали заради обявената мобилизация. Заявил, че официално е женен, но има нетрадиционна сексуална ориентация. Като по-млад майка му го водела в религиозни секти и общности, където нямал право да говори за сексуалните си предпочитания. Църквата се казвала „Живо слово“, основана в [населено място]. Към нея съществувал рехабилитационен център, в който били настанявани хора със зависимости. Той не бил настанен там, защото се прикривал. Като причина за напускане на страната на произход сочи несъгласието си с войната с Украйна, възможността да бъде мобилизиран и принуден да воюва, респ. да изпълнява престъпни заповеди. Имал профил в социалната мрежа „ВКонтакте“, VK.com, и публикации срещу войната в Украйна. През м.ноември 2022 г. започнал да получава заплахи от потребители на същата социална мрежа. Посочил, че не членува в политическа партия или въоръжена групировка. Срещу него не е имало физическо насилие, но се чувствал психически подтиснат от своите роднини, заради това, че е гей. В хомофобско общество било лесно човек да си представи какво ще му се случи, ако признае, че е гей. Изтъкнал промененото законодателство в Русия и възможността да бъде осъден за пропаганда на ЛГБТИ дейност. Пояснява, че осъзнал късно сексуалната си ориентация, след 30-годишна възраст, но винаги бил привличан от мъже и имал сексуални контакти с мъже още на 20 години. Фактът, че е женен и има деца обяснява с това, че искал да

убеди себе си, че е бисексуален. Не напуснал Русия по-рано, а това го принудило ожесточаването на законодателството и нарастването на хомофобията.

По молба на кандидата рег. № УП-21916 от 19.12.2022 г. с него е проведено повторно интервю на 16.03.2023 г., на което пояснил, че роднините му и конкретно неговият баща не поддържат контакти с него, защото отказвал да воюва за родината си. Политическото му мнение било на страната на Украйна, но в Русия не е демонстрирал политическите си възгледи, защото много хора били осъдени и изпратени в затвора. Изтъкнал нетрадиционната си сексуална ориентация, за която не може да говори открито в Русия, тъй като имало дискриминация срещу ЛГБТИ-общността. Потвърдил страховете си да се завърне в страната си на произход поради нетрадиционната си сексуална ориентация и отказа си да участва във въоръжените сили на Русия.

Постановено е оспореното Решение № 11755 от 28.07.2023 г. на председателя на ДАБ при МС, с което на основание чл. 75, ал. 1, т. 2 и т.4, във връзка с чл.8 и чл.9 от ЗУБ, е отхвърлена молбата на кандидата за международна закрила. Административният орган е приел, че за Д. В. Б. не са налице предпоставките за предоставяне статут на бежанец по ЗУБ, тъй като от бежанската му история не може да се направи извод за наличието на основателни опасения от преследване по причините, изброени в чл. 8, ал. 1 от ЗУБ. Твърденията на кандидата не са кредитирани като непосредствателни и недостоверни. Административният орган е изтъкнал редица противоречия в бежанската история на кандидата. Напр. при заявена политическа дейност още през 2017 г. защо не е напуснал страната на произход по-рано. Твърденията за политическа активност са възприети като „незначителни по характер“, за които до напускането му на Русия през 2022 г. не му била потърсена отговорност от официалните власти, още повече, че самият кандидат посочил, че е прикривал възгледите си в Русия, защото бил наясно с последствията. Относно представено писмо от сдружението „За свободна Русия“ в решението е прието, че в него са описани общоизвестни факти за ситуацията в Русия, без да са посочени конкретни доказателства за лично преследване на кандидата, който чрез представянето му се опитвал да внесе допълнителна легитимност на неправдоподобната си бежанска история. Твърденията относно сексуалната ориентация на кандидата са оценени с ниска степен на относимост и без конкретни аргументи, които да доказват, че животът на руския гражданин е в риск и той би бил изложен на преследване. В заключение органът е приел, че за Б. не съществува опасност да бъде задържан и репресиран, в случай че се завърне в страната си на произход. Няма основания да се приеме, че от страна на официалните власти в Русия се предприемат безогледно масови репресии срещу гражданите, изразяващи недоволството от политиката на руския президент, а така също и демонстрирайки своята сексуална ориентация. Отбелязани са редица съществени противоречия и нелогични твърдения относно сексуалната ориентация на кандидата, които според административния орган дискредитират изложената бежанска история, приета като недостоверна, вкл. поради наличието на сключен брак, от който са родени три деца. Органът е отчетел, че кандидатът нито веднъж в бежанската си история не е посочил да е бил арестуван, задържан, дискриминиран или да му е оказвано физическо насилие по отношение на неговата сексуална ориентация, което обосновавало заключение, че с голяма степен на вероятност той и в бъдеще няма да бъде преследван на тази основа. Относно заявения отказ да бъде мобилизиран и да участва във военни действия органът е приел, че сам по себе си той не е достатъчен аргумент да се приеме наличие

на преследване спрямо чуждия гражданин, който не бил представил доказателства в тази насока, нито е заявил да е бил търсен в Москва, вкл. не е представил призовка от страна военните органи в страната му на произход. По повод реалната възможност за мобилизация на кандидата е цитиран Наръчника по процедури и критерии за определяне на статут на бежанец издаден от ВКБООН, според който: "В страни, където военната служба е задължителна, неизпълнението на това задължение често е наказуемо по закон. Освен това независимо дали военната повинност е задължителна или не, дезертирането неминуемо се счита за криминално престъпление. Наказанието в различните страни е различно и обикновено не се счита за преследване. Опасенията от преследване и наказание за дезертиране или за опит за бягство от военна служба сами по себе си не представляват основателни опасения от преследване по смисъла на дефиницията" (глава V, § 167, стр. 52).

Формиран е извод, че бидейки наясно с вътрешните проблеми на Русия по отношение на спазването на човешките права и с факта, че страната е нападнала Украйна и се намира в неблагоприятно външнополитическо отношение, кандидатът е намерил удобен повод да състави собствена бежанска история, базирана на няколко общоизвестни проблемни аспекта от вътрешната и външната политика на страната му на произход. В обобщение органът е приел, че заявените от кандидата конкретни обстоятелства не могат да бъдат свързани с нито една от причините по чл.8, ал.1 от ЗУБ. Прямо него не се установявало осъществено преследване по смисъла на чл. 8, ал. 2-5 от ЗУБ, както и риск от бъдещо такова.

По-нататък в решението са изложени мотиви за липса на основания за предоставяне на субсидиарна закрила по чл.9, ал.1, т.1-2 от ЗУБ. Въз основа на справка вх. № ЦУ-780 от 06.06.2023 г. на Дирекция „Международна дейност“ на ДАБ-МС относно актуалната обстановка в Русия не са установени и разширенията, дадени в Тълкувателно решение на Съда на Европейските общности от 17 февруари 2009 г. по дело С-465/07 и в Решение на СЕС от 30.01.2014 г. по дело С-285/12 във връзка с приложението на нормата на чл. 9, ал. 1, т. 3 от ЗУБ, тъй като към момента на издаване на решението обстановката в Русия не можело да се определи като въоръжен конфликт. Посочените от кандидата лични мотиви за желанието му да живее в Република България не са оценени като хуманитарни с оглед предоставянето на статут по чл. 9, ал. 8 от ЗУБ.

Административен Съд София – град, I отделение, 69 състав, след преценка на събраните по делото доказателства по отделно и в съвкупност и съобразявайки доводите на страните, приема от правна страна следното:

При служебната проверка по чл.168 АПК съдът намира, че оспореният акт е издаден от компетентен административен орган по чл.75, ал.1, вр. чл.48, ал.1, т.1 ЗУБ, в установената форма и без допуснати съществени процесуални нарушения. Производство по чл.68, ал.1, т.1 ЗУБ е образувано във връзка с подадена от чужденеца първа молба за закрила рег.№ УП-21916 от 25.10.2022 г. На проведено интервю на кандидата е предоставена възможност за посочване на причините, поради които е напуснал и не желае да се завърне в страната си на произход. Спорът между страните е изцяло материалноправен относно наличие на основания за предоставяне на международна закрила по чл.8, ал.1 и чл.9, ал.1 ЗУБ въз основа на елементите от личната бежанска история на кандидата, обсъдени съобразно актуалната ситуация в страната му на произход.

Съгласно член 2, буква в) от Директива 2011/95/ЕО и чл.8, ал.1 от ЗУБ „бежанец“ е

гражданин на трета страна, който се намира извън страната, на която е гражданин, и който поради основателните си опасения от преследване по причина на своята раса, вероизповедание, националност, политическите си възгледи или принадлежността си към определена социална група, не може или поради тези опасения не желае да се обърне за закрила към тази страна.

В този смисъл поради съществуващи в страната на произход на съответния гражданин обстоятелства и действието на субектите на преследване той трябва да е изправен пред основателни опасения от преследване, насочено лично срещу него, най-малко поради един от петте мотива, изброени в Директива 2011/95 и в Женевската конвенция. В рамките на системата на Директива 2011/95, когато преценяват дали молителят има основателни опасения от преследване, компетентните органи определят дали установените обстоятелства представляват или не заплаха, поради която съответното лице може с основание да се опасява с оглед на личното си положение, че действително спрямо него ще бъдат извършени актове на преследване. Преценката дали рискът е голям, която трябва във всички случаи да се прави бдително и предпазливо, се основава единствено на конкретната оценка на фактите и обстоятелствата в съответствие с правилата, съдържащи се по-специално в член 4 от Директивата.

Съгласно чл. 4, пар. 3 от Директива 2011/95 оценяването на молбата за международна закрила следва да бъде извършено за всеки отделен случай при съобразяване на всички относими факти, свързани с държавата на произход в момента на вземането на решение по молбата, включително законите и подзаконовите актове на държавата на произход, както и начинът на тяхното прилагане, индивидуалното положение и личните обстоятелства относно молителя, включително и фактори като неговото минало, пол и възраст, за да може да се определи, въз основа на личните обстоятелства относно молителя, дали действията, на които той е бил или рискува да бъде изложен, биха могли да бъдат считани за преследване или за тежки посегателства.

Както двете насрещни страни, така и Върховният административен съд в отменителното си Решение № 6800 от 04.06.2024 г. по адм.д. № 338/2024 г., се позовават на разясненията, дадени в Наръчник на ВКБООН относно процедурите и критериите за определяне на статут на бежанец, Глава V, буква Б: Дезертъори и лица, избягващи военна служба, според които:

П.. 167. В държави, където военната служба е задължителна, неизпълнението на това задължение често се наказва от закона. Нещо повече, независимо дали военната служба е задължителна или не, дезертърството неизменно е признато за криминално престъпление. Наказанията могат да варират в различните държави и обикновено не се считат за преследване. Страхът от съдебно преследване и наказание за дезертърство или избягване на военна служба не обосновават сами по себе си основателен страх от преследване съгласно определението. От друга страна, дезертърството или укриването от военна служба не изключват дадено лице да бъде бежанец и дадено лице може да бъде бежанец в допълнение към дезертърството или укриването от военна служба.

П.. 168. Едно лице очевидно не е бежанец, ако единствената му причина за дезертиране или избягване на призовка е неговата неприязън към военната служба или страх от битка. То обаче може да бъде бежанец, ако дезертърството или укриването от военна служба са съпътствани с други съответни мотиви за напускане

или оставане извън неговата страна, или ако то по друг начин има основания, по смисъла на определението, да се страхува от преследване.

П.. 169. Дезертьор или укриващ се от военна служба също може да се счита за бежанец, ако може да докаже, че той би понесъл непропорционално тежко наказание за военно престъпление поради своята раса, религия, националност, принадлежност към определена социална група или политическо мнение. Същото би се приложило, ако може да докаже, че той има основателен страх от преследване на тези основания над и извън наказанието за дезертьорство.

П.. 170. Има обаче и случаи, при които необходимостта от отбиване на военна служба може да бъде единственото основание за искане за статут на бежанец, т.е. когато дадено лице може да докаже, че изпълнението на военна служба би наложило участието му във военни действия, което противоречи на неговите истински политически, религиозни или морални убеждения или *на основателни причини на неговите убеждения*.

П.. 171. Не всяка присъда, колкото и да е истинска, ще представлява достатъчна причина за искане на статут на бежанец след дезертиране или избягване на военна служба. *Не е достатъчно* човек да е в разногласие с неговото правителство по отношение на политическата обосновка за военна акция. Въпреки това, когато типът военни действия, с които дадено лице не желае да бъде свързвано, е осъден от международната общност като противоречащ на основните правила на човешко поведение, наказанието за дезертьорство или избягване на военна служба би могло, в светлината на всички други изисквания на определението, *само по себе си да се счита за преследване*.

П..173. Въпросът дали възражението за изпълнение на военна служба по *съображения за съвест/убеждения* може да доведе до основателна претенция за статут на бежанец също трябва да се разглежда в светлината на по-нови разработки в тази област. Все по-голям брой държави са въвели законодателство или административни разпоредби, според които лица, които могат да се позоват на действителни съображения за убеждения, са освободени от военна служба, изцяло или в зависимост от изпълнението на алтернативна (т.е. гражданска) служба. Въвеждането на такова законодателство или административни разпоредби също е предмет на препоръки от международни агенции. В светлината на тези развития договарящите се държави биха могли да предоставят статут на бежанец на лица, които възразяват да изпълняват военна служба по истински съображения за съвест/убеждения.

П.. 174. Разбира се, истинността на политическите, религиозните или моралните убеждения на дадено лице или на съображенията му за отказ от военна служба ще трябва да бъде установена чрез задълбочено разследване на неговата личност и произход. Фактът, че той може да е изразил своите възгледи, *преди* да бъде призован на военна служба, или че може вече да е срещнал трудности с властите поради своите убеждения, са релевантни съображения. Дали е призован на задължителна служба или се е присъединил към армията като доброволец, също може да е показателно за искреността на неговите убеждения.

Съдът приема, че по отношение на кандидата са изпълнени предпоставките

по пар. 168 - 169 от цитирания Наръчник на ВКБООН (укриването от мобилизация е съпътствано с *други съответни мотиви* за напускане – а именно по политически идеи и убеждения, поради които кандидатът изпитва основателен страх от преследване *над и извън* наказанието за дезертьорство) и по пар. 170-173 (в случая, типът военни действия от страна на Русия спрямо Украйна, с които кандидатът не желае да бъде свързван, безспорно е осъден от международната общност като противоречащ на основните правила на човешко поведение и на основни човешки права и свободи). Истинността на политическите съображения на кандидата, свързани с отказа му от военна мобилизация ще бъде преценена съобразно информацията за страната му на произход.

Според решаващия състав на АССГ следва да бъде съобразено и решение на СЕС от 19 ноември 2020 г. по дело С-238/19, в което е направено тълкуване на член 9, параграф 2, буква д) и параграф 3 от Директива 2011/95/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2011 година относно стандарти за определянето на граждани на трети държави или лица без гражданство като лица, на които е предоставена международна закрила, за единния статут на бежанците или на лицата, които отговарят на условията за субсидиарна закрила, както и за съдържанието на предоставената закрила (Директива 2011/95), конкретно във връзка с отказа да бъде отбита военна служба. Според решението на СЕС член 9, параграф 2, буква д) от Директива 2011/95 трябва да се тълкува в смисъл, че когато правото на държавата по произход не предвижда възможност да се откаже изпълнение на военната служба, тази разпоредба допуска отказът да бъде установен в положение, при което съответното лице *не е предявило* формално отказа си съгласно конкретна процедура и е избягало от своята държава на произход, без да се яви пред военната администрация.

В тази връзка решаващият състав на АССГ приема, че единствено поради липса на получена призовка от страна на кандидата, че е мобилизиран, не могат да се правят отрицателни изводи занего, че не е налице реална опасност да претърпи действия на преследване по смисъла на член 9, параграф 2, буква д) от Директива 2011/95. Това обстоятелство следва да се съобрази съгласно пар.174 от цитирания Наръчник на ВКБООН – съвкупно с наличието на изразени политически възгледи преди напускането на Русия и във връзка с информацията относно страната на произход.

Според СЕС единствено националните органи могат да преценят, под контрола на съда, дали изпълнението на военна служба от молителя, който иска да му бъде предоставен статут на бежанец на основание член 9, параграф 2, буква д) от Директива 2011/95, непременно или поне твърде вероятно би довело до това последният да извърши престъпленията, посочени в член 12, параграф 2 от същата директива (т.34 от решение по дело С-238/19). Тази преценка на фактите трябва да се основава на съвкупност от улики, която е от естество да установи, с оглед на всички разглеждани обстоятелства, и по-конкретно на относимите факти, свързани с държавата на произход към момента на вземането на решение по молбата, както и на личния статут и личното положение на молителя, че *цялостното положение прави правдоподобно извършването на твърдените престъпления* (т.35 от

решение по дело С-238/19).

Несъмнено в много случаи отказът да се изпълнява военната служба, е израз на *политически възгледи*, независимо дали се изразява в отхвърляне на каквато и да е употреба на военната сила, или в противопоставяне на политиката или методите на органите на държавата на произход, на религиозните убеждения, или пък е мотивиран от принадлежността към определена социална група. В тези случаи действията на преследване, до които може да доведе този отказ, също могат да се свържат с посочените мотиви (т.47 от решение по дело С-238/19). В това отношение следва да се подчертае, че съществува силна презумпция, че отказът да се отбие военна служба при условията, уточнени в член 9, параграф 2, буква д) от тази директива, е свързан с едно от петте основания, припомнени в член 10 от същата (т.57 от решение по дело С-238/19). Всъщност специалното упоменаване в Директивата на лицата, отказали военна служба поради убежденията си, когато изпълнението на военната служба би задължило последните да извършват престъпления против мира, военни престъпления или престъпления против човечеството, е в пълно съответствие с предвиденото в член 12 от Директивата изключване от статута на бежанец на извършителите на посочените по-горе престъпления. Както отбелязва генералният адвокат в точка 75 от заключението си, отказът да се отбие военна служба, особено когато е наказуем с тежки санкции, позволява да се предположи, че е *налице силен конфликт на ценности и политически или религиозни възгледи между заинтересованото лице и органите на държавата на произход*. В контекста на въоръжен конфликт, особено на гражданска война, и при липсата на законоустановена възможност за отклоняване от военните задължения много вероятно е отказът да се отбие военна служба, *да се тълкува от властите като акт на политическо противопоставяне*, независимо от евентуално по-комплексните лични мотиви на заинтересованото лице. Компетентните национални органи следва да проверят правдоподобността на тази връзка с оглед на всички разглеждани обстоятелства.

В контекста на актуалната обстановка в Русия, конкретно след агресията ѝ в Украйна през м. февруари 2022 г. и след обявената в страната на 21.09.2022 г. мобилизация решаващият състав на АССГ приема, че отказът на лицето да бъде призовано за участие във въоръжените сили на Руската федерация след 21.09.2022 г. е израз на негови реални политически убеждения, които негови действия могат да се тълкуват от официалните власти в страната на произход като акт на политическо противопоставяне (независимо, че по отношение на кандидата се установяват и изцяло лични мотиви по причина на неговата сексуална ориентация). Изложеното обосновава, както наличие на едно от основанията за преследване по чл.8, ал.1 от ЗУБ, а именно по политическо мнение, така и субект на преследване съгласно чл.8, ал.3, т.1 от ЗУБ и причинно-следствена връзка по смисъла на чл.9, пар.3 от Директива 2011/95/ЕС и тълкуването на СЕС по дело С-238/19 (в тези случаи действията на преследване, до които може да доведе този отказ, също могат да се свържат с посочените мотиви (т.47 от решение по дело С-238/19).

Относно преследването по „политически причини“ следва да се съобрази

легалното определение по чл.10, пар.1, б.“д“ от Директива 2011/95/ЕС - понятието „политическо мнение“ обхваща по-специално *мнение, идеи или убеждения* по въпроси, свързани с потенциалните субекти на преследване, посочени в член 6, както и с техните политики или методи, *независимо* дали мнението, идеите или убежденията са били изразени в *действия на молителя*. В случая, потенциалните субекти на преследване са тези по чл.6, б. „а“ и б. „б“ от Директивата – държавата, както и партии или организации, които контролират държавата или значителна част от нейната територия. Действията на преследване следва да се преценяват съгласно чл.9, пар.1 от Директива 2011/95/ЕС и чл.8, ал.4 от ЗУБ (преследване е нарушаване на *основните права* на човека или съвкупност от действия, които водят до нарушаване на основните права на човека, достатъчно тежки по *своето естество или повторяемост*) и съобразно неизчерпателното изброяване на чл.9, пар.2 от Директива 2011/95/ЕС и чл.8, ал.5 от ЗУБ.

Съдът приема, че твърденията на кандидата попадат в приложното поле на член 10, параграф 1, буква д) от Директива 2011/95 (преследване поради политическо мнение) в светлината на тълкуването, дадено в Решение на Съда на Европейския съюз (СЕС) от 21 септември 2023 г. по дело C-151/22, според което от самия текст на член 10, параграф 1, буква д) и параграф 2 от Директива 2011/95 следва, че понятието „политическо мнение“ трябва да се тълкува широко. Това личи най-напред от неизчерпателното изброяване на елементите, въз основа на които може да се идентифицира посоченото понятие, резултат от употребата на наречието „по-специално“. По-нататък, говори се не само за „мнение“, но и за „идеи“ и „убеждения“ по въпроси, свързани с потенциалните субекти на преследване и с техните „политики“ или „методи“, като *не е необходимо* мнението, идеите или убежденията да са изразени в действия на молителя. Накрая, поставя се акцент върху факта, че *субектите на преследване считат мнението, идеите или убежденията за политически, а не толкова върху това какви са личните мотиви на молителя* (т.29). От това СЕС извежда извод, че независимо на какъв език се разглежда, текстът на член 10, параграф 1, буква д) и параграф 2 от Директива 2011/95 *не съдържа* никакво указание в смисъл, че за да попадат в обхвата на понятието „политическо мнение“ по смисъла на тези разпоредби, съответните мнения, идеи или убеждения, които молителят твърди, че застъпва или изразява, трябва да отразяват определена степен на убеденост у молителя и дори да са така дълбоко вкоренени у него, че в случай на връщане в държавата си на произход той да не може да се въздържа от демонстрирането им, за да не предизвика неодобрението на потенциалните субекти на преследване в тази държава (т.30).

СЕС е направил позоваване на Наръчника за процедурите, който следва да се вземе предвид с оглед на особеното му значение поради ролята, която Женевската конвенция възлага на ВКБООН (вж. в този смисъл решение от 23 май 2019 г., Bilali, C-720/17, EU:C:2019:448, т. 57), като е подчертал, че понятието „политическо мнение“ може да обхване всяко мнение или въпрос по отношение на *държавния апарат, правителството, обществото или политиката, независимо каква сила има или колко е вкоренено у молителя* (т.31). Всъщност, както отбелязва ВКБООН в писменото си становище, дори

ако политическото мнение, на което се позовава съответният молител, не отразява определена степен на убеденост и дори не е „съществено“ или дълбоко вкоренено у него, *пак би могло в случай на връщане в държавата си на произход молителят да бъде изложен на реалната опасност да бъде преследван заради това политическо мнение* или заради политическото мнение, което потенциалните субекти на преследване в тази държава биха имали причина да смятат за негово, като се имат предвид личните обстоятелства относно молителя и общият контекст в тази държава (т.36).

По всички изложени съображения СЕС е предоставил отговор на първия, третия и четвъртия от въпросите, че член 10, параграф 1, буква д) и параграф 2 от Директива 2011/95 трябва да се тълкува в смисъл, че за да може мненията, идеите или убежденията на молител, който *още не е бил обект на неодобрението* на потенциалните субекти на преследване в държавата си на произход, да попадат в обхвата на понятието „политическо мнение“, е *достатъчно молителят да твърди, че застъпва или изразява тези мнения, идеи или убеждения*. Това не предопределя оценката дали са основателни опасенията на молителя от преследване заради подобно политическо мнение (т.37). Изложеното е дало основание на Съда в Люксембург да обобщи, че компетентните органи на държавите членки трябва да разглеждат изчерпателно и задълбочено всички относими обстоятелства във връзка с конкретното лично положение на молителя и с по-общия контекст в държавата му на произход, в частност в политически, правен, съдебен, исторически и социално-културен аспект, за да определят *дали молителят с основание се опасява, че ще бъде лично преследван заради политическото си мнение, и в частност заради политическото мнение, което потенциалните субекти на преследване в държавата му на произход биха имали причина да смятат за негово* (т.45).

Правилното тълкуване на елементите от бежанската история на кандидата налага съобразяване на следните релевантни обстоятелства: *1. субектите на преследване да считат мнението, идеите или убежденията за политически, а не толкова какви са личните мотиви на кандидата и 2. не е необходимо кандидатът да е бил обект на неодобрението* на потенциалните субекти на преследване в държавата си на произход, за да попада в обхвата на понятието „политическо мнение“.

Според решаващия състав на АССГ, жалбоподателят отговаря и на двете изисквания – релевантната информация за страната му на произход съдържа безпротиворечиви данни, че антивоенната му позиция срещу войната в Украйна, вкл. чрез отказ за участие във въоръжението сили на Русия, се приема за политическо мнение и убеждение, срещу което се предприемат редица мерки и действия на преследване по смисъла на чл.8, ал.4 и ал.5, т.1-4 от ЗУБ. Именно подобна опасност е принудила кандидата, веднага след обявяване на мобилизация в Русия на 21.09.2022 г. да напусне страната си на произход, поради което може да бъде обект на действия на преследване по смисъла на чл.9, пар.1, б. „д“ от Директива 2011/95. Релевантно е също така, че кандидатът е подал молба за закрила *непосредствено* след като е влязъл на територията на Република България съгласно чл.4, пар.1 от Директива 2011/95 - държавите-членки могат да преценят, че е задължение на

молителя да представи във възможно най-кратък срок всички необходими елементи в подкрепа на своята молба за международна закрила

На следващо място, наведените от кандидата твърдения за специфична сексуална ориентация попадат в основанието за преследване по чл.10, пар.1, б. „г“ от Директива 2011/95, вр. пар.1, т.5 от ДР на ЗУБ. Съгласно легалното определение по чл.10, пар.1, б. „г“ от Директива 2011/95 дадена група се счита за „определена социална група“, когато в частност са изпълнени две кумулативни условия. От една страна, членовете на групата трябва да споделят една вродена характеристика или обща история, която не подлежи на изменение, или пък споделят характеристика или вярване, до такава степен съществено за идентичността или съзнанието, че не би следвало от лицето да се изисква да се откаже от тях. От друга страна, тази група трябва да има собствена идентичност в съответната държава, защото е разглеждана като различна от заобикалящото я общество. По силата на чл.10, пар.1, б. „г“, ал.2 от Директивата в зависимост от условията, преобладаващи в държавата на произход, специфична социална група може да бъде и група, чиито членове имат като обща характеристика определена сексуална ориентация. Сексуалната ориентация не може да се разбира като включваща деяния, обявени за престъпления от националното право на държавите-членки. Аспектите, свързани с пола, включително и половата идентичност, се отчитат надлежно за определянето на принадлежност към дадена социална група или установяването на характерна черта на такава група.

В тази връзка е относимо тълкуването на СЕС, дадено в решение от 07 ноември 2013 г. по съединени дела C-199/12—C-201/12. Кандидатите в съединените дела са твърдели, че поради сексуалната им ориентация в различни отношения са били обект на *насилствени прояви* от страна на техните семейства и от околните за тях лица или на репресивни действия от страна на властите в съответните им страни на произход. Не е било спорно, че в страните им на произход хомосексуалността е наказуема. Според т.46 от решението на СЕС сексуалната ориентация на дадено лице представлява характеристика, до такава степен съществена за неговата идентичност, че не би следвало от лицето да се изисква да се откаже от нея. Това тълкуване се потвърждава от член 10, параграф 1, буква г), втора алинея от Директивата, от която следва, че в зависимост от условията, преобладаващи в страната на произход, специфична социална група може да бъде и група, чиито членове имат като обща характеристика определена сексуална ориентация. Второто условие предполага, че в съответната страна на произход групата, чиито членове споделят една и съща сексуална ориентация, има собствена идентичност, защото е разглеждана като различна от заобикалящото я общество (т.47). В това отношение следва да се приеме, че наличието на наказателно законодателство като разглежданото във всяко от главните производства, което е насочено конкретно към хомосексуалните лица, позволява да се установи, че тези лица представляват отделна група, разглеждана като различна от заобикалящото я общество (т.48). За да бъде преследване по смисъла на член 1, раздел А от Женевската конвенция, дадено нарушение на основните права трябва да достигне *до определена степен на тежест*. Поради това не всяко нарушение на основните права на

търсещо убежище хомосексуално лице ще достига непременно тази степен на тежест (т.53). Когато търсещо убежище лице се позовава на съществуващо в неговата страна на произход законодателство, което обявява за наказуеми хомосексуални действия, какъвто е случаят във всяко от главните производства, националните власти следва при преценката на фактите и обстоятелствата по реда на член 4 от Директивата да проверят всички относими факти, свързани със страната на произход, включително законите и подзаконовите актове на страната на произход, както и начина на *тяхното прилагане* в съответствие с член 4, параграф 3, буква а) от Директивата (т.58). В рамките на проверката тези власти трябва по-специално да определят дали в страната на произход на молителя предвиденото в подобно законодателство наказание лишаване от свобода се *прилага в действителност*. В светлината на тези елементи националните власти трябва да решат дали следва да се приеме, че действително молителят се опасява с основание от преследване при завръщането си в своята страна на произход по смисъла на член 2, буква в) във връзка с член 9, параграф 3 от Директивата. С оглед на всички тези съображения на поставения във всяко от главните производства трети въпрос СЕС е предоставил отговор, че член 9, параграф 1 във връзка с член 9, параграф 2, буква в) от Директивата трябва да се тълкува в смисъл, че единствено наказуемостта на хомосексуални действия *не* представлява сама по себе си акт на преследване. От друга страна, наказание лишаване от свобода, с което се наказват хомосексуални действия и *което действително се прилага* в приелата подобно законодателство страна на произход, трябва да се счита за несъразмерно или дискриминационно наказание и поради това представлява акт на преследване.

Изискването членовете на социална група, които споделят една и съща сексуална ориентация, да прикриват тази ориентация противоречи на самото признаване на наличието на характеристика, до такава степен съществена за идентичността, че не би следвало от заинтересованите лица да се изисква да се откажат от нея (т.70). Следователно не е допустимо да се очаква, че за да избегне преследване, дадено лице, търсещо убежище, трябва да прикрива своята хомосексуалност в страната си на произход. Заинтересованото лице трябва да получи статут на бежанец съгласно член 13 от Директивата, когато се установи, че при завръщането му в неговата страна на произход неговата хомосексуалност ще го изложи на действителна опасност от преследване по смисъла на член 9, параграф 1 от Директивата. В това отношение не следва да се взема предвид обстоятелството, че той би могъл да избегне опасността чрез по-голямо въздържане от изразяване на сексуалната си ориентация в сравнение с дадено хетеросексуално лице.

С оглед на тези съображения на букви а) и б) от втория въпрос, поставен във всяко от трите главни производства, СЕС е предоставил отговор, че член 10, параграф 1, буква г) във връзка с член 2, буква в) от Директивата трябва да се тълкува в смисъл, че изключени от нейното приложно поле са единствено хомосексуални действия, които са наказуеми съгласно националното законодателство на държавите членки. При преценката на искане за получаване на статут на бежанец компетентните органи нямат основание да

очакват, че за да избегне опасността от преследване, търсещият убежище трябва да прикрива своята хомосексуалност в своята страна на произход или да се въздържа от изразяване на своята сексуална ориентация.

С цел съобразяване на актуалната ситуация в страната на произход на молителя ответникът е представил Справка вх.№ ЦУ-1450 от 11.06.2024 г. на Дирекция „Международна дейност“ на ДАБ. В нея е посочено, че съгласно Федерален закон на Руската федерация № 53-FZ от 1998 г. относно военните задължения и военната служба, руските граждани от мъжки пол на възраст между 18 и 27 години подлежат на наборна военна служба.

В Русия мъжете на възраст от 18 до 27 години са задължени по закон да изкарат 12 месеца военна служба. Изключения се правят само за тези, които не могат да служат по здравословни причини, а студентите могат да отложат постъпването си в армията за период, еквивалентен на продължителността на обучението им.

На 28 май 2022 г. руският президент В. П. подписва закон, премахващ горната възрастова граница за служба в руската армия, което означава, че лица, навършили 40-годишна възраст, вече също могат да служат. Горната възрастова граница от 40 години е премахната, което не оставя официална максимална възраст за изпълнение на военна повинност. Според специалистите това решение е взето във връзка с нарастващите жертви при инвазията на Русия в Украйна.

През 1993 г. в Конституцията на Руската федерация е прието чрез всенародно гласуване правото на руските граждани да заменят военната служба с алтернативна гражданска такава в съответствие с миротворчески, философски, морално-етични, политически или религиозни убеждения. Срокът на алтернативната гражданска служба надвишава срока на задължителната военна служба.

За мобилизираните има отделен вид повиквателна. Не съдържа много от това, което е на дневен ред за наборниците. Например, няма отделен ред за целта на разговора. Всичко е много ясно: човек се мобилизира с президентски указ за обявяване на мобилизация и въз основа на решение на мобилизационната комисия. На гърба има списък какво да вземете със себе си: паспорт, шофьорска книжка, тоалетни принадлежности, храна за един ден. Въпросът с получаването на повиквателни е ключов, когато става въпрос за вземане на решение дали да се счита някой за укриващ се от набор или не.

До **април 2023 г.** призовката трябва да се връчва лично срещу подпис - по месторабота, учене или местоживеене. Наборникът трябва да го подпише - и едва тогава се смяташе, че лицето е надлежно уведомено. Тази информация потвърждава достоверността на изнесените от лицето пред съда в о.с.з. на 03.07.2024 г. данни, че призовка се връчва лично, срещу подпис, единствено по месторабота.

Според руското законодателство призовката, получена на работното място, не може да бъде пренебрегната.

Сега (към момента на изготвяне на справката), в допълнение към обичайния метод за връчване на повиквателни, се появиха още три:

1. По пощата - с препоръчано писмо с обратна разписка.
2. Чрез държавни служби. Въпреки това, докато не бъде приет отделен

нормативен акт, повиквателните няма да се изпращат през портала.

3. Директно във военния комисариат за регистрация и вписване.

След обявяването на частична мобилизация на *21 септември 2022 г.*, руската Дума предприема законодателни мерки, свързани със *завишена отговорност за престъпления против военната служба* (в тази ѝ част данните от справката изцяло подкрепят изнесената от кандидата бежанска история – напуснал страната още на 21.09.2022 г., когато била обявена мобилизация и отклонението от нея е обявено за престъпление). В този смисъл не могат да се възприемат доводите на ответния орган, че кандидатът не е напуснал страната си на произход още през 2017 г. Както същият многократно потвърждава при излагане на елементите от бежанската си история – това житейски логично е станало едва след обявяване на мобилизация и приемане на наказателно законодателство при отклонение от нея.

Изложеното се потвърждава от информацията от цитираната справка, според която: Държавната дума на пленарна сесия приема на второ и трето четене поправки в Наказателния кодекс на Руската федерация, с които се предлага засилване на отговорността за някои престъпления срещу военната служба. В тази връзка по-конкретно се увеличават сроковете на наказание "лишаване от свобода" за действия като неизпълнение на заповедта на командир, дезертьорство, грабеж, нарушаване на правилата за бойно дежурство и умишлено унищожаване или увреждане на военно имущество по време на война, военни действия или мобилизация. В съответствие с документа, "неизпълнение от страна на подчинен на заповед на началник ... по време на *военно положение*, по време на война или в условия на въоръжен конфликт или бойни операции, както и отказ от участие във военни или бойни действия" ще се наказва с лишаване от свобода до три години, а при тежки последици - до 10 години. Увеличава се, от 5 на 10 години лишаване от свобода, и отговорността за самоволно напускане на поделение по време на мобилизация или *военно положение*, във военно време или в условия на въоръжен конфликт или бойни действия. Предлага се да се увеличи на 15 години лишаване от свобода наказанието за дезертьорство по време на мобилизация, военно време или в условията на въоръжен конфликт, а наказанието за избягване на военна служба чрез симулиране на болест да стане до 10 години лишаване от свобода.

При тези данни относно страната на произход на кандидата -актуално законодателство, което завишава отговорността за някои престъпления срещу военната служба, вкл. за отказ от участие в действия, за които демократичната международна общност приема, че съставляват престъпления срещу човечеството, съдът приема, че за кандидата съществува реална опасност, при евентуално негово връщане в страната на произход, да претърпи непропорционални и дискриминационни действия на преследване по смисъла на чл.9, пар.2, б. „а“ – „д“ от Директива 2011/95.

В цитираната справка на ДАБ е съдържа информация, че според руските военни правила военнослужещите, които отказват да се сражават в Украйна, могат да бъдат уволнени, но не могат да бъдат наказателно преследвани, според г-н М. Б. - адвокат, който съветва войници, избрали именно тази опция. Г-н Б. допълва, че "стотици и стотици" войници са се свързали с неговия екип

за съвет как да избегнат възможността да бъдат изпратени в Украйна. Г-н Б. допълва, че не е запознат за случаи на наказателни дела срещу войници, отказали да се сражават. Според него няма правни основания за завеждане на наказателно дело, ако войник откаже да се бие, *докато е на руска територия*. Поради тази причина много войници са предпочели да бъдат уволнени или преместени, вместо да участват във военни действия. Цитирайки руските военни закони, г-н Б. твърди, че ще бъде по-трудно за войниците да откажат да се сражават, ако Русия обяви *пълномащабна война*, тъй като по време на война *правилата са съвсем различни* и при такава хипотеза отказът би означавал много по-строги наказания, включително затвор. Настоящият статус на конфликта в Украйна дава на руските войници законен път да откажат участие, но някои от тях се оплакват, че това същевременно води до липса на адекватни грижи за тях.

Руските управляващи избягват обявяването на *военно положение*, с намерението да се поддържа чувството за нормалност в руските градове. Професионални и договорни войници се сражават заедно с членове на частни охранителни и военни компании, както и с мъже, вербувани от самопровъзгласилите се Донецка и Л. народни републики в района на Донбас в Източна Украйна. Но вместо да набират войски чрез обща мобилизация, руските наборни служби изглежда засилват усилията си за привличане на професионални войници. Към момента изглежда, че призовки получават руснаци, които са служили в армията и имат боен опит.

От самото начало на инвазията в Украйна руските власти отхвърлят твърденията, че планират въвеждане на *военно положение* след нахлуването в съседната страна или *че ще спират мъже в годна за изпълнение на военна служба възраст да напускат Русия*. От началото на инвазията на Русия на територията на Украйна, *руското правителството все още не е постановило обща мобилизация на населението*. Професионални и договорни войници се сражават заедно с членове на частни охранителни и военни компании, както и с мъже, вербувани от самопровъзгласилите се Донецка и Л. народни републики в района на Донбас в Източна Украйна. Но вместо да набират войски чрез обща мобилизация, руските наборни служби изглежда засилват усилията си за привличане на професионални войници.

Г-н А. К., старши научен сътрудник във фондацията "Карнеги" казва, че властите може да имат опасения, че една обща мобилизация ще антагонизира големи сегменти от руското население, които иначе подкрепят "специалната операция". "Руснаците може да подкрепят конфликта, но всъщност не искат да се сражават", заявява в допълнение г-н К. и добавя, че обща мобилизация ще доведе до големи загуби на необучени войници.

"Няма скрита мобилизация в смисъл на принудително призоваване за участие в бойни действия в Украйна", казва г-н О. И., старши анализатор в Международната кризисна група. Много международни медии и военни служители очакват П. да обяви обща мобилизация на 9 май 2022 г., което не се случва. *Въпреки това подобен ход не може да бъде изключен в бъдеще, засега решението вероятно е заобикаляно по политически причини* - според г-н И. решение за обща мобилизация може бързо да превърне пасивните поддръжници на войната в активни противници, а ръководството на Русия се

пази от подклаждане на народното недоволство.

Възможността за втора вълна на мобилизация в Русия не се обсъжда в Кремъл, казва говорителят на руския президент Д. П. пред репортери, цитиран от ТАСС. "Няма дискусии по този въпрос", казва говорителят на Кремъл в отговор на съответен въпрос. Г-н П. уточнява, че не може да говори от името на Министерството на отбраната на Русия, но подчертава, че "в Кремъл няма дискусии по този въпрос". На 28 октомври 2022 г. руският министър на отбраната С. Ш. докладва на президента В. П. за приключването на частичната мобилизация в Русия, започнала на 21 септември. По думите на г-н Ш. призованите наброяват 300 хиляди души и не се предвиждат допълнителни задачи като част от частичната мобилизация.

Дължим е извод, че независимо от липсата на данни в цитираната справка за предприети наказателни мерки срещу отклонение от военна служба, такива не се изключват в бъдеще и съобразно развитието на военните действия. В тази част съдът не кредитира тази справка, тъй като данните в нея противоречат на друга официална информация, открита в **Справка за военна служба в контекста на войната в Украйна** Тематични доклади: Руска федерация - военна служба на фона на войната в Украйна, издадена на 2 април 2024 от ВФА (Австрийска федерална служба за имиграция и убежище, отдел COI), според която: „Според Наказателния кодекс различни форми на *отказ от военна служба* (дезертиране, неподчинение на заповеди, симулиране на болест и др.) могат да доведат до няколко години затвор. *Има съобщения за войници, екзекутирани от руската армия за неподчинение на заповеди.* Правото на алтернативна военна служба (цивилна служба) по добросъвестни, религиозни или други причини е гарантирано от руската конституция. Военните комисариати и съдилищата рутинно *отхвърлят молби на хора*, които са били мобилизирани в Украйна и вместо това искат да полагат общественополезен труд“.

Според **Справка вх.№ ЦУ-1541 от 26.06.2024 г.** на Дирекция „Международна дейност“ на ДАБ два основни международни органа - Международният наказателен съд (МНС) и Европейският съд по правата на човека (ЕСПЧ) - обявиха решения на **25 юни**, потвърждаващи дългосрочното извършване от Русия на военни престъпления и нарушения на човешките права в Украйна. Според съда тази информация има пряко отношение към приложението на член 9, параграф 2, буква д) от Директива 2011/95 като придава релевантност на тези действия на преследване по отношение на кандидата, доколкото евентуална негова мобилизация би предполагала извършването на престъпления или на деяния, попадащи в приложното поле на основанията за експулсиране, посочени в член 12, параграф 2.

Според последната цитирана справка съществени въпроси, свързани с правата на човека, включват: извънсъдебни убийства и опити за извънсъдебни убийства, включително на лесбийки, гейове, бисексуални, транссексуални и интерсексуални (LGBTI) лица в Ч. от местните власти, престъпления, включващи насилие или заплахи за насилие срещу хора с увреждания, **ЛГБТИ-лица** и членове на етнически малцинства.

През втората година от пълномащабното нахлуване на Русия в Украйна, руските власти допълнително засилиха усилията си у дома, за да изкоренят

всяко несъгласие относно войната или вътрешната политика на Кремъл. Те приеха и наложиха *ново, репресивно законодателство*, издадоха наказателни дълги присъди затвор за мирни антивоенни изказвания и насилствено закриха няколко видни правозащитни групи. Руските власти прилагат строг информационен контрол, като считат всякакви несъгласни мнения за войната в Украйна за незаконни.

Въпреки че ЛГБТИК+ лицата в Руската федерация *отдавна са изправени пред тормоз, заплахи и дискриминация, откритата враждебност се е увеличила след приемането на закона за „анти-гей пропагандата“* през 2013 г., който забранява „насърчаването на нетрадиционни сексуални отношения сред непълнолетни“. Законът беше осъден от експерти на ООН по правата на човека като дискриминационен и защото може да доведе до увеличаване на речта на омразата, престъпленията от омраза и малтретирането, *включително срещу деца*.

Още по-строго законодателство беше прието от **февруари 2022 г.**, насочено към LGBTIQ+ общността, в съответствие с изявлението на президента, че анти-LGBTIQ+ позицията ще бъде крайъгълният камък на неговата политическа програма. Законодателството разшири забраната за „гей пропаганда“ *извън* непълнолетните и забрани *всяко* действие, възприемано като насърчаващо „нетрадиционни сексуални отношения или предпочитания“. То беше осъдено от Върховния комисар на ООН за правата на човека, който призова руските законодатели да отменят, а не да разширяват законодателството срещу ЛГБТИК.

Впоследствие бяха приети допълнителни закони, включително относно забраната за правно признаване на полова идентичност и здравни грижи, потвърждаващи пола. Законът забранява на транссексуални възрастни да търсят медицинска помощ, за да потвърдят своята полова идентичност, но позволява принудителни медицински интервенции върху „аномалии“ на интерсексуални деца. Тези вредни, неконсенсусни, медицински ненужни и високорискови интервенции и техните сериозни, вредни ефекти бяха осъдени от широк кръг от механизми на ООН.

Според справката, в едно все по-хомофобско общество нехетеросексуалните лица могат да бъдат изправени пред *насилие, незаконно задържане и фалшиви обвинения в престъпна дейност*. Редица случаи са документирани, например в Ч., където полицията и силите за сигурност са обвинени в инициране на изнудване, отвличане и изтезания срещу ЛГБТИК+ лица.

Руските власти засилиха репресиите си срещу лесбийки, гейове, бисексуални и транссексуални (ЛГБТ) хора.

През ноември Върховният съд на Русия в закрито заседание определи международното ЛГБТ движение като екстремистка организация и го забрани след дело на Министерството на правосъдието. Министерството обвини „ЛГБТ движението“ в подбуждане на социални и религиозни раздори.

Закон от юли забранява операциите за потвърждаване на пола и транссексуалните здравни грижи, разтрогва бракове на транссексуални хора, забранява промяната на маркерите за пола в официалните документи, забранява на транс хората да осиновяват или поемат попечителство над деца и позволява принудителни медицински интервенции върху интерсексуални

деца.

През **юни 2023 г.** министърът на здравеопазването на Русия заяви, че президентът П. е инструктирал министерството да създаде нов институт по психиатрия, който да изучава поведението на ЛГБТ хората. Правозащитниците са загрижени, че това може да доведе до официалното въвеждане на конверсионната терапия.

Подробностите за решението на Върховния съд на Русия, обявяващо „международното ЛГБТ движение“ за екстремистка организация, взето на 30 ноември след закрито изслушване, все още не са оповестени - то няма да влезе в сила до 9 януари 2024 г., а дотогава никой няма да е наясно относно практическото му прилагане. Но неговата неяснота - критиците посочват, че не съществува „международно ЛГБТ движение“ като организация — вече подхрани опасенията, че може да доведе до произволно наказателно преследване на всеки, участващ в дейности, подкрепящи ЛГБТ общността, а потенциалните наказания за такава подкрепа са драконовски, като участието или финансирането на екстремистка организация носи максимална присъда от 12 години затвор според руското законодателство.

Съдът не споделя колебанията на административния орган относно твърдяната от кандидата сексуална ориентация, вкл. поради факта, че същият е женен и от брака му има родени три деца. Следва да се отбележи, че изнесената пред органа и пред съда информация е непротиворечива и съдържа еднотипни данни. Още при първото си интервю кандидатът е посочил, че е въведен от майка си в религиозна секта със строги нрави, където хомосексуалността е осъждана и лекувана принудително. В подобно хетеросексуално общество, както логично обяснява кандидатът, е логично на около 25 години същият да сключи граждански брак. При официалните данни за широко разпространена в Русия хомофобия, а след 2013 г. и на прието законодателство в тази насока, е логично споделеното от кандидата, че му се е налагало да прикрива действителната си сексуална ориентация, независимо, че е започнал да я осъзнава сравнително рано – на около 20-годишна възраст, когато се опитвал да убеди сам себе си, че е бисексуален. Също така е житейски разбираемо едва на по-късна възраст (около 30 години) чуждият гражданин вече осъзнато да направи избор и да потвърди хомосексуалната си ориентация. В този смисъл не могат да бъдат споделени мотивите в оспорения акт за наличие на противоречие в бежанската история. Нещо повече, напълно логично звучат обясненията пред съда, дадени в о.с.з. на 03.07.2024 г., че осъзнаването на сексуалната ориентация нито е свързано с конкретни срокове или възраст, нито за това обстоятелство можеш да получиш документ. Както посочва лицето пред съда: „На 20 години започва някакъв интерес, но в едно хетеросексуално и хомофобско общество ти го подтискаш“. По време на първото интервю кандидатът е дал пример със съпруг на своя роднина, който пред него е искал да пребие момче с хомосексуален вид. Разбираема е неговата реакция: „Лесно е да си представи човек какво ще ми се случи, ако аз си бях признал, че съм гей“.

Безспорно в Русия е прието хомофобско законодателство, което е израз на тези засилени нагласи в обществото. Посочи се, че тази характеристика на

лицето го определя като член на „определена социална група“ по смисъла на чл.10, пар.1, б.„г“ от Директива 2011/95. При актуалната обстановка в страната на произход и по този мотив за преследване при евентуално връщане в Русия кандидатът би претърпял действия на преследване по смисъла на чл.9, пар.2, б. „а“ до б. „е“ от Директива 2011/95, които в своята съвкупност достигат степената на суровост по чл.9, пар.1, б. „а“ и б. „б“ от Директива 2011/95.

По-нататък е посочено в Справка вх.№ ЦУ-1541 от 26.06.2024 г. на ДАБ: Що се касае до политическите опоненти на руския управляващ режим, то в доклад на британския Home Office се посочва, че в Русия някои опозиционни партии са одобрени от Кремъл (т.нар. "системна" опозиция), а други не са ("несистемна" опозиция). Опонентите на официалния режим, както от системни, така и на несистемни партии, могат да привлекат неблагоприятно внимание от страна на държавата, като представители на "несистемните" опозиционни партии и лица, заемащи по-високо йерархично ниво, са изложени на по-голям риск. Руските власти също така атакуват опозиционни политици и активисти с цел да им попречат да се кандидатира за изборни длъжности и/или да подкрепят други кандидати да направят това. Опозиционните политици и активисти често са обект на изфабрикувани наказателни дела и други форми на административен тормоз, предназначени да попречат на участието им в политическия процес.

Относно представителите на неправителствените организации (НПО) и активистите докладът на Home Office отбелязва, че лицата, които работят по въпроси, свързани с правата на човека, наблюдение на избори, корупция или *други теми, считани за критични за правителството*, могат да бъдат подложени на законите за "чуждестранен агент" и други разпоредби, което да доведе до стигматизиране, загуба на финансиране и закриване на дадена организация. Активистите също така могат да бъдат подложени на политически мотивирани наказателни дела, глоби, нападения и побои, които впоследствие не са адекватно разследвани.

Журналисти и/или независими медии: лица, които публикуват материали, считани за критични към правителството, могат да бъдат тормозени, задържани и/или да бъдат изправени пред политически мотивирани наказателни обвинения.

Блогъри/потребители на социални медии: лицата, публикуващи съдържание в социални медии, което се счита за критично към правителството, властите или армията, могат да бъдат атакувани или затворени, като рискът от наказателно преследване е най-голям на изток от планината Урал.

Повече от 100 души са арестувани в Русия заради участието си в митинги в памет на руския опозиционер А. Н. в деня на неговото погребение. Междувременно няколко руски региона обявиха името на Н. за „екстремистки символ“. Информацията идва ден след панихидата и погребението на Н. на 01.03.2024 г. Той почина на 16 февруари след няколко години, прекарани в руски затвори. Хиляда руснаци се събраха в Москва и други градове в петък, за да се сбогуват с опозиционера, въпреки опасността да бъдат арестувани. Задържани хора имаше и в Н. Новгород, Казан, З., Мурманск и други градове. Повечето от тях са арестувани от полицията, докато са полагали цветя в памет на Н. на публични места в градовете си. Някои обаче са задържани

заради споменаване на името на Н.. Правозащитната инициатива „Първи отдел“ съобщи в събота, че съдилищата в 4 региона на Русия са обявили името на опозиционера за „екстремистки символ“. Актове за нарушение за споменаване на името на Н. са издадени на участници в митинги в негова памет в Ч., Краснодар, Мурманск и У.. Смята се, че тези хора са държали плакати с името на Н.. В решенията си съдилищата използват аргумента, че организацията на Н. - Фонд за борба с корупцията, беше обявена за „екстремистка“ през 2021 г., а името на опозиционера е използвано като „символ“ на тази организация.

Властите в Русия продължават да злоупотребяват с широкото определение за екстремизъм, според което гражданите могат да бъдат подложени на определени наказания за определени видове мирни протеста, принадлежност към определени религиозни деноминации и дори определени публикации в социалните медии. Руското Министерство на правосъдието разширява списъка с екстремистки материали и включва 5215 книги, видеоклипове, уебсайтове, страници в социални медии, музикални композиции и други елементи. В Русия цензурата и автоцензурата в телевизията, печатните медии и в интернет са разпространени, особено по отношение на гледни точки, критични към правителството или неговите политики. Правителството пряко и непряко цензурира медиите, голяма част от които публикуват съдържание онлайн, а автоцензурата в независимите медии също съществува. Руските официални власти продължават да ограничават свободата на печата и медиите, като над 80% от медиите в страната са финансирани от правителството или проправителствени актьори, а приятелски настроени към правителството олигарси притежават повечето други осведомителни агенции, на които е позволено да определят какво публикуват в официални или неформални условия и в граници, определени от правителството.

Има съобщения, според които руските официални власти предприемат мерки спрямо лица, които произвеждат и/или публикуват съдържание, което не се харесва на правителството.

На 27.02.24 г. съдът в Москва осъди О. О. на две години и шест месеца затвор за дискредитиране на армията. 70-годишният О. е един от най-известните активисти за граждански права в Русия и съпредседател на правозащитната фондация "Мемориал", която беше забранена от руския Върховен съд на 28 декември 2021 г. и получи Нобелова награда за мир през 2022 г. Наказателно производство срещу О. беше образувано през март 2023 г. за статията му „Искаха фашизъм. Получиха го“. Текстът, в който активистът за граждански права осъжда руската агресивна война срещу Украйна и говори за "масовото убийство на хора", е публикуван за първи път във френския онлайн вестник Mediapart. След това О. го публикува на руски в профила си във Фейсбук. Процесът срещу О. започна в началото на юни 2023 г., а през октомври 2023 г. О. беше осъден на глоба от 150 000 рубли - еквивалента на около 1500 евро - по това дело, което в днешна Русия беше почти равносилно на оправдателна присъда. През декември 2023 г. делото е върнато за разпоредително разглеждане, а разследването е възобновено. Този път следствената комисия намери утежняващо обстоятелство и заяви, че О. е публикувал статията на

враждебност „срещу традиционните руски духовни, морални и патриотични ценности“ и от омраза към руските военни. В началото на февруари 2024 г. Министерството на правосъдието обяви О. за „чуждестранен агент“ заради критиките му към агресивната война на Русия срещу Украйна и разпространението на предполагаема невярна информация за политическото ръководство в Москва, преди в крайна сметка да бъде осъден на две и половина години затвор в края на м. февруари 2024 г.

Според друг официален източник на информация за страната на произход на кандидата: **Report on the human rights situation (covering 2023) - The State of the World's Human Rights; Russia 2023 (Periodical Report, English)** на AI – Amnesty International, публикуван на **24 април 2024 г.** на страницата на European Country of Origin Information Network - eoi.net: Русия продължи своята агресивна война срещу Украйна и позволи на силите си да извършват *военни престъпления безнаказано*. Междувременно положението с човешките права у дома продължи да се влошава. Свободата на изразяване, мирно събрание и сдружаване бяха допълнително строго ограничени. *Критиците на правителството бяха изправени пред произволно съдебно преследване, дълги присъди в затвора, насилствени нападения, извършени безнаказано, и други репресии*. Властите използваха обширно законодателство за борба с тероризма и екстремизма срещу опозиция и религиозни групи, отделни критици и адвокати.

Изтезанията и други форми на малтретиране в затворите са широко разпространени и до голяма степен остават ненаказани. Процесите бяха несправедливи, особено по политически дела и тези, включващи украински военнопленници. Беше прието ново трансфобско законодателство и така нареченото „ЛГБТИ движение“ беше определено като „екстремистко“. Русия отказа да сътрудничи на международните правозащитни институции и, след като МНС издаде заповед за арест на президента В. П., криминализира помощта за нея. Властите не успяха да предотвратят антисемитско насилие и насилие срещу бежанци. Мерките за справяне с климатичната криза бяха недостатъчни и големи екологични НПО бяха забранени от страната.

Русия продължава да е изправена пред международна изолация. През септември новоназначеният специален докладчик на ООН за положението с правата на човека в Руската федерация съобщи за „все по-репресивното потискане на мирното упражняване на правата на човека“. Властите отказаха да признаят мандата или да разрешат посещение в страната. През ноември Русия се оттегли от Договора за обикновените въоръжени сили в Европа.

Всяка форма на критика към властите беше строго потисната. Медии, социални медийни платформи и лица бяха изправени пред тежки глоби, произволно блокиране, *наказателно преследване* и други репресии съгласно разширяващ се набор от наказателни правни правила. Те включват определяне за „чуждестранен агент“ и обвинения в „екстремизъм“, „оправдание на тероризма“, „разпространение на съзнателно невярна информация“, „дискредитация“, „подбуждане към омраза“ и ЛГБТИ „пропаганда“.

Хората, които се противопоставят на нахлуването в Украйна, на нарушенията на Русия там или на войната като цяло, бяха изправени

пред особено жестоко преследване. Най-малко 140 лица бяха осъдени на затвор за изявления, протести или други дейности, противопоставящи се на войната, в сравнение с 22-ма през 2022 г.

А. М., бизнесмен и самотен баща от Т. област, беше арестуван на 27 февруари по обвинение в „дискредитиране на въоръжените сили“ за критикуване на войната срещу Украйна в социалните медии. Властите настаниха 13-годишната му дъщеря в сиропиталище; след кампания от нейно име я предадоха на други членове на семейството. Присъдата на А. М. от две години лишаване от свобода беше отменена през декември.

На 13 април съдът потвърди тригодишната присъда на В. Р., *въглищар от [населено място]*, за „разпространение на съзнателно невярна информация за руските въоръжени сили“. В. Р. е използвал домашно радиостудио, за да препредаде забранени медии с информация за войната. О. О., известен правозащитник, беше съден за публикуване на статия, критикуваща инвазията на Русия в Украйна.

През ноември друг затворник на убежденията (prisoner of conscience), журналистката М. П., която беше осъдена на шест години лишаване от свобода за споделяне на видеоклип за бомбардировката на Русия в драматичния театър в Мариупол, Украйна, беше изправена пред нови съмнителни обвинения за „причиняване на телесна повреда“ в наказателната колония.

През 2023 г. 54 организации и 172 лица са били определени като „чужди агенти“, а 56 организации са били определени като „нежелани“. Водещи групи за защита на човешките права, включително Московската хелзинкска група, Център „С.“ и Център „Сова“, бяха официално разпуснати под претекст за нарушения на разпоредбите за „чужди агенти“ или технически подробности.

Бяха образувани няколко политически мотивирани наказателни дела срещу членове на „Мемориал“, най-старата правозащитна организация в страната, която беше ликвидирана през 2022 г. Те включваха обвинения в „дискредитация на въоръжените сили“ и „реабилитация на нацизма“. Членът на Мемориал А. Ч. беше арестуван на 5 май и обвинен в „контрабанда на предмети с културна ценност“ за предполагаем опит да изнесе архива на Мемориал от страната. Той остана в затвора до края на годината.

Обвиненията в екстремизъм бяха използвани срещу групи и лица, критични към властите. На 17 май съдът потвърди произволното определяне на младежката продемократична група „Весна“ като „екстремистка“ организация и забрани нейната дейност. Шестима лица останаха в ареста до края на годината по обвинения за участие във Весна.

През август наказателният кодекс беше изменен, за да санкционира „извършването на дейности“ на чуждестранни НПО без регистрирани офиси в Русия. Той на практика криминализира всякакви форми на сътрудничество с повечето групи на гражданското общество извън страната.

Властите са насочени към конкретни затворници като А. Н. с различни форми на малтретиране, включително отказ от адекватни медицински грижи, произволно настаняване в наказателни килии (често за няколко последователни срока), психологически натиск, заплахи и използване на физическа сила.

На 14 юни антивоеният активист А. Б. беше намерен мъртъв в център за задържане в [населено място] на Дон, където беше настанен *след съмнително административно производство, ден преди освобождаването му*. Малко преди това той казал на адвоката си и на съда, че се страхува за живота си, тъй като е бил заплашван от служители на Федералната служба за сигурност и измъчван с електрошок. Тези твърдения бяха пренебрегнати от властите и полицията обяви смъртта му за самоубийство. Неговият адвокат и правозащитник, който помагаше на А. Б., трябваше да напусне страната, след като полицията претърси дома му.

Наказателните съдилища демонстрираха дълбоко пристрастие срещу обвиняемите. Само 0,4% от подсъдимите са оправдани или наказателното преследване е прекратено от съда. Съдиите рутинно и безпрекословно приемаха доказателствата на обвинението, включително показания, дадени под изтезания, и отхвърляха убедителни доказателства за невинност. Процесите, особено по обвинения, свързани с тероризъм, екстремизъм или държавна измяна, често бяха закрити за обществеността.

На 4 юли неидентифицирани лица жестоко нападаха, унижиха и раниха тежко журналистката Е. Милашина и адвокат А. Н. на път за съдебно заседание в република Ч.. Не е проведено надлежно разследване на нападението.

Според **Annual report on human rights in 2023**, 2023 Country Reports on Human Rights Practices: Russia (Periodical Report, English), публикуван на 23 April 2024 с автор USDOS – US Department of State (Държавен департамент на САЩ - Руска федерация Годишен доклад за правата на човека през 2023 г 2023 Държавни доклади относно практиките в областта на правата на човека: Властите използваша нови закони, *за да накажат несъгласието* и независимото изразяване в Русия, според правозащитници. Властите хвърлиха в затвора антивоенни протестиращи и политически опозиционни фигури, *преследваха множество лица за онлайн изразяване*, принудително закриване на неправителствени организации, допълнително ограничаваха медиите, оказваха натиск върху политически партии и продължаваха транснационални репресии срещу критиците на Кремъл в чужбина.

Раздел 1. А. Произволно лишаване от живот и други незаконни или политически мотивирани убийства:

Имаше множество доклади, че в някои затворнически колонии и други места за лишаване от свобода властите систематично измъчвали затворници, в някои случаи водещи до смърт или самоубийство. Например на 14 юни активистът А. Б. почина в специалния център за задържане в Ростов на Дон от очевидно самоубийство. През май Б. беше арестуван по престъпни обвинения за разпространение на антивоенни листовки. Адвокатът му твърди, че полицията е заплашвала и изтезавала Б.. Следственият комитет започна наказателно производство за смъртта на Б..

Б. Изчезване: Има съобщения за насилствени изчезвания, извършени от или от името на държавните органи. Насилствените изчезвания както по политически, така и по финансови причини продължават в С. Кавказ. Според августовския доклад на Работната група на ООН за насилствени или неволни изчезвания в страната има 1721 нерешени случая на насилствени или

неволни изчезвания.

В. Мъчения и други жестоки, нечовешки или унизителни отношения или наказания, и други свързани злоупотреби: Въпреки че Конституцията забранява подобни практики, множество достоверни доклади сочат, че служители на правоприлагащите органи и силите за сигурност са участвали в изтезания, малтретиране и насилие, за да принудят признания от заподозрените, а властите само понякога са държали служители отговорни за подобни действия. Има съобщения за смъртни случаи поради изтезания.

Съобщава се, че физическото малтретиране на заподозрени от полицейски служители е било системно и обикновено се е случвало през първите няколко дни след ареста в местата за задържане. Доклади от правозащитни групи и бивши полицейски служители показват, че полицията най-често използва електрически удари, задушаване и разтягане или прилагане на натиск върху ставите и сухожилията, тъй като тези методи се считат за по-малко вероятно да оставят видими следи.

Според правозащитни групи полицията и силите за сигурност са използвали прекомерна сила и груби тактики при задържането на протестиращи срещу войната и мобилизацията. Има съобщения, че служители на реда са използвали изтезания, включително лишаване от сън, като форма на наказание срещу задържани опозиционери и правозащитници, журналисти и критици на правителствената политика. Например на 10 май специалният докладчик на ООН за изтезанията А. Е. каза на медиите, че поставянето на А. Н. в изолация в 11 отделни случая, което се равнява на 114 дни в изолация в тежки условия за период от седем месеца, изглежда непропорционално и ако бъде потвърдено, ще представлява форма на мъчение.

Безнаказаността беше значителен проблем в силите за сигурност. В повечето случаи, когато служители на правоприлагащите органи или други правителствени служители са били публично замесени в нарушения на правата на човека, властите са отхвърлили вътрешни и външни искания за независимо разследване и са участвали в кампании за дезинформация или други усилия за прикриване на подобни твърдения. Склонността на правителството да игнорира сериозни обвинения в нарушения на правата на човека, заедно с неравномерното прилагане на върховенството на закона и липсата на прозрачност в съдебната система, доведоха до безнаказаност за повечето извършители.

Условията в затворите и центровете за задържане са различни, но често са били тежки и животозастрашаващи. Пренаселеността, малтретирането от надзиратели и затворници, ограниченият достъп до здравни грижи, недостигът на храна и неадекватните санитарни условия са често срещани в затворите, наказателните колонии и други места за задържане.

Физическото и сексуалното малтретиране от надзиратели в затворите е системно, според неправителствени организации за човешки права. Х. Райтс Уоч регистрира множество случаи на малтретиране и *изтезания на антивоенни активисти* през годината. Насилието от страна на затворник върху затворник също беше проблем. Имаше широко разпространени съобщения, че властите и подкрепяната от Кремъл група В. са вербували затворници от затворите да се бият в Украйна.

Имаше съобщения, че политическите затворници са били поставяни в особено тежки условия и са били подлагани на наказателно лечение в системата на затворите, като изолация или наказателен престой в психиатрични отделения. Бивши политически затворници описват, че трябва да изпълняват безсмислени задачи няколко пъти на ден и да бъдат изпращани в „наказателната бригада“ за дребни нарушения, условия, които един затворник описва като психологически мъчителни.

Г. Произволен арест или задържане: Въпреки, че законът забранява произволните арести и задържания, властите се занимават с тези практики безнаказано. Законът предвижда правото на всяко лице да оспори законността на своя арест или задържане, но успешните оспорвания са рядкост.

Произволен арест: Имаше многобройни съобщения за произволни арести или задържания, често във връзка с демонстрации или единични пикети, като организираните срещу пълномащабното нахлуване на страната в Украйна. Например на 7 юни полицията задържа пет лица, свързани с правозащитната неправителствена организация „Вясна“, за планиране на демонстрации срещу мобилизацията. Множество други примери за произволни арести включват тези на лица за носене на дрехи в синьо и жълто, държане на празни плакати или знаци, които просто гласят „Мир“.

Д. Отказ от справедлив публичен процес:

Законът предвижда независима съдебна система, но съдиите остават обект на влияние от страна на изпълнителната власт, въоръжените сили и други сили за сигурност, особено при важни или политически чувствителни дела, както и на корупция. Резултатите от някои процеси изглеждаха предопределени. Процентът на оправдателните присъди остава изключително нисък. През 2022 г. съдилищата са оправдали 0,33 процента от всички подсъдимии.

Съдебни процедури: Законът предвиждаше правото на справедлив и публичен съдебен процес, но намесата на изпълнителната власт в съдебната система и съдебната корупция подкопават това право. Подсъдимият е имал законова презумпция за невинност и право на справедлив, навременен и публичен процес, но тези права не винаги са били зачитани. Адвокатите на защитата можеха да посещават своите клиенти в ареста, въпреки че адвокатите на защитата твърдяха, че властите следят електронно разговорите им и не винаги им осигуряват достъп до клиентите им.

Политически затворници и задържани: Имаше съобщения за политически затворници в страната и че властите са задържали и преследвали лица *по политически причини*. Обвиненията, които обикновено се прилагат в политически мотивирани случаи, включват „тероризъм“, „екстремизъм“, „сепаратизъм“ и „шпионаж“. Съобщава се, че политическите затворници са били поставяни в особено тежки условия на лишаване от свобода и са били подлагани на друго наказателно отношение в системата на затворите, като изолация или наказателен престой в психиатрични отделения. Правителството като цяло не разрешаваше достъп на правозащитни или хуманитарни организации до политически затворници.

Списъкът на правозащитната организация "Мемориал" включва опозиционни

активисти и политици, журналисти и правозащитници, лишени от свобода за работата си, включително В. Кара-М., А. Н., И. Я. и А. П., журналисти като членове на студентското издание DOXA, репортерът на RusNews М. П., и редакторът на Черновик А. Г. и правозащитници като Ю. Д.; *много руснаци и украинци (включително кримски татари), хвърлени в затвора заради гласното им противопоставяне на войната на страната срещу Украйна,* включително А. Г. и А. С.; *лишени от свобода за участие в протести през годината;* членове на военните и службите за сигурност, отказали да участват във войната в Украйна; и членове на Свидетелите на Й., определени мюсюлмански групи и други малцинствени религиозни групи.

На 19 април московски съд потвърди решението от декември 2022 г. за осъждане на видния бивш московски общински депутат И. Я. на 8,5 години затвор за присъда за умишлено разпространение на невярна информация относно военните. Я. е бил преди това осъждан по обвинения в престъпление за „дискредитиране“ на военните в неговия канал в YouTube. Amnesty International и други международни неправителствени организации оцениха, че Я. е бил наказан за критиките си към войната в Украйна. На 4 август апелативен съд потвърди четиригодишната присъда на опозиционния политик А. П. за извършване на дейността на „нежелана организация“. П. получи и забрана за обществена и политическа дейност за осем години. Правозащитната организация "Мемориал" смята П. за политически затворник. *Властите наказваха членове на семейството за престъпления, за които се твърди, че са извършени от техните роднини. Например на 1 март полицията арестува А. М. в Е., Т. област, по обвинения в „дискредитиране“ на армията, след като дъщерята на М., на 12 години, е докладвана на властите за рисуване на антивоенни лозунги в час по рисуване. Дъщерята на М. беше поставена под стража за деца, след като беше разпитана от служители на ФСБ в училище. Местен съд осъди М. и го осъди на две години затвор на 28 март. Мемориал призна М. за политически затворник.*

Раздел 2. Граждански свободи:

А. Свобода на изразяването, включително на членовете на пресата и други медии: Докато Конституцията предвиждаше свобода на изразяване, включително за пресата и другите медии, правителството все повече *ограничаваше това право.* Федералните, регионалните и местните власти използваша процедурни нарушения и ограничително или неясно законодателство, *за да задържат, тормозят или преследват лица, които критикуват правителството или институциите, които то подкрепя.* Правителството упражнява редакционен контрол върху медиите, създавайки медиен пейзаж, в който повечето граждани са били изложени предимно на одобрени от правителството разкази.

Свобода на изразяване: Правителството въведе допълнителни ограничения върху свободата на изразяване, за да задуши критиките към войната на Русия срещу Украйна, съобщиха правозащитни организации. *На 22 март президентът П. одобри поправки към законите от 2022 г., които криминализират „разпространението на невярна информация“ относно войната на Русия в Украйна и „дискредитирането на военните“.*

Тези поправки разшириха закона, за да обхванат „доброволчески

формирования, организации или лица“, както и увеличиа максималните наказания за онези, които многократно нарушават закона. Властите използват тези закони широко и безразборно, за да потиснат жестоко свободата на изразяване, включително от представители на пресата. Към 19 декември независимата правозащитна група OVD-Info съобщи, че властите са образували *844 наказателни дела за антивоенно изразяване, включително обвинения в разпространение на „фалшива информация“ и „дискредитиране на военните“*.

Властите злоупотребиха с широкото определение на страната за екстремизъм, според което гражданите могат да бъдат наказвани за определени видове мирни протести, принадлежност към определени религиозни деноминации и дори определени публикации в социалните медии, като инструмент за задушаване на несъгласието. Законът забранява разпространението на невярна „обществено значима информация“ онлайн, в медиите или по време на протести или публични събития, както и разпространяването на „невярна обществено значима информация, разпространявана под прикритието на вярна информация, която създава заплахата от увреждане на живота и здравето на гражданите или имуществото, заплахата от масово нарушаване на обществения ред и обществената сигурност или заплахата от създаване на пречка за функционирането на животоподдържащи съоръжения, транспортна инфраструктура, банково дело, енергетика, индустрия или комуникации.“

Правителството продължи да налага нови ограничения върху съдържанието, което може да се споделя в интернет. Законът упълномощава Роскомнадзор, агенцията за надзор на медиите в страната, да блокира уебсайтове, които „нарушават правата на [руските граждани]“, включително чрез ограничаване на „разпространението на обществено значима информация“. Експерти определиха закона като ограничаващ „русофобско“ съдържание и насочен специално към YouTube. Законът забранява на журналисти и уебсайтове да публикуват лични данни на служители на реда и някои други държавни служители, свързани със службите за сигурност на страната. Разширявайки определението за чувствителни данни, FSB публикува през 2021 г. списък с теми, които могат да бъдат „използвани срещу сигурността“ на Русия, включително информация и оценки на армията на страната, сектора за сигурност и космическата агенция Роскосмос. Лицата, които са събирали информация в посочените категории, могат да бъдат определени като „чуждестранни агенти“.

Контролираните от правителството медии често използват унижителни термини като „предател“, „чуждестранен агент“ и „пета колона“, за да опишат лица, изразяващи възгледи, критични или различни от правителствената политика, което води до *социален климат, нетърпящ несъгласие*. На практика всички независими или опозиционно ориентирани медии бяха блокирани в страната или закрити, заедно с много независими НПО. Кремъл засили усилията си да блокира достъпа до информация, която противоречи на официалните разкази. Веднага след нахлуването в Украйна през февруари 2022 г. правителството предприе репресии срещу независимите медии в страната, затваряйки водещата либерална радиостанция „Ехо Москвы“ и

независимия всекидневник „Новая газета“.

Насилие и тормоз: Журналистите продължават да бъдат подлагани на арести, лишаване от свобода, физическо нападение, тормоз и сплашване заради своите репортажи. Журналисти и *блогъри*, които разкриха правителствени злоупотреби или които критикуваха правителството, често бяха изправени пред тормоз под формата на директни заплахи за физическата им безопасност или заплахи за прехраната им, често чрез съдебно преследване. Имаше съобщения за правителствени служители и полиция, нападнали журналисти; полицията задържа журналисти, за да им попречи или да ги накаже за техните репортажи; полицията обвинява журналисти в тежки престъпления, за да им попречи или да ги накаже за техните репортажи; и полицейски нападения в офисите на независими медии, за които наблюдателите смятат, че са предназначени да накажат или да оказват натиск върху медиите.

Интернет свобода: Правителството ограничи и прекъсна достъпа до интернет и цензурира онлайн съдържание и наблюдава всички интернет комуникации. Според доклада на Freedom House Freedom on the Net 2023 свободата на интернет в страната продължи бързо да намалява, тъй като властите приложиха ограничителни закони за контрол на информационното пространство и се опитаха да премахнат критиките към пълномощабната военна инвазия в Украйна.

Имаше нарастваща тенденция властите да се стремят да оказват натиск върху платформите на социалните медии, да цензурират публикации и да премахват съдържание, което се счита за нежелателно. *Това беше особено случаят с публикации и съдържание, свързани с войната на Русия срещу Украйна.* Според неправителствената организация за свобода на интернет Roskomsvoboda повече от 10 000 уебсайта са били блокирани за предполагаемо разпространение на материали, „дискредитиращи руските въоръжени сили“. Roskomsvoboda съобщи, че правителствените агенции са блокирали завинаги повече от 1,47 милиона уебсайта, позовавайки се на статистика от Генералната прокуратура.

Имаше нарастваща тенденция потребителите на социалните медии да бъдат преследвани за политическо, религиозно или друго идеологическо съдържание на публикации, споделяния и „харесвания“, особено съдържание, свързано с Украйна, което доведе до глоби или присъди затвор, ако бъдат осъдени. Правителството забрани онлайн анонимността.

Мирната протестна дейност, свързана с войната срещу Украйна и свързаната с нея военна мобилизация, беше строго ограничена. Медиите съобщиха, че властите са задържали най-малко 54 души на антивоенни протести в цялата страна, отбелязващи годишнината от пълномощабното нахлуване в Украйна. Например трима жители на Москва бяха арестувани и глобени за предполагаема дискредитация на армията, след като посетили паметника на украинската писателка Л. Украинка на 24 февруари.

Според **Справка за военна служба в контекста на войната в Украйна** Тематични доклади: Руска федерация - военна служба на фона на войната в Украйна, издадена на 2 април 2024 от BFA (Австрийска федерална служба за имиграция и убежище, отдел COI):

На 21 септември 2022 г. с президентски указ е обявена *частична* мобилизация в Руската федерация. По официална информация целта на частичната мобилизация е да бъдат викнати 300 000 резервисти. Центровете за набиране на персонал прилагат непоследователни критерии за мобилизация в цялата страна. Този указ определя целевата група на подлежащите на мобилизация „граждани на Руската федерация, които са призовани в рамките на мобилизацията за служба във въоръжените сили на Руската федерация.“ Президентският указ от 21 септември 2022 г. остава в сила, въпреки че руското правителство промени стратегията си оттогава и сега провежда тайни мобилизационни мерки. В Украйна няма руски наборници, но наборниците изпълняват задачи по граничен контрол по руско-украинската граница. Наборниците са принуждавани да подписват договори с военните. В Украйна в битките участват нередовни руски военни формирования (частни военни компании и др.), въпреки че Конституцията на Руската федерация забранява създаването на въоръжени формирования. Повечето убити руски войници в Украйна идват от бедни, периферни региони. Според Наказателния кодекс различни форми на *отказ от военна служба* (дезертиране, неподчинение на заповеди, симулиране на болест и др.) могат да доведат до няколко години затвор. *Има съобщения за войници, екзекутирани от руската армия за неподчинение на заповеди.* Правото на алтернативна военна служба (цивилна служба) по добросъвестни, религиозни или други причини е гарантирано от руската конституция. Военните комисариати и съдилищата рутинно *отхвърлят молби на хора*, които са били мобилизирани в Украйна и вместо това искат да полагат общественополезен труд.

4. Въведение (П. промяна 2024-04-02, 08:57): Този доклад е посветен на темата за военната служба в Русия в контекста на украинската война. От 24 февруари 2022 г. Русия води широкомащабна агресивна война срещу Украйна. На 21 септември 2022 г. президентът на Руската федерация В. П. с указ обяви частична мобилизация в Руската федерация. С оглед на войната между Русия и Украйна, аргументите на търсещите убежище, чиито молби за убежище се фокусират върху *въпроси, свързани с военна служба, стават все по-актуални.* Този тематичен доклад има за цел основно да предостави подробна, актуална и специфична за страната информация, за да се подпомогнат лицата, вземащи решения при провеждането на процедури за убежище. Този тематичен доклад е в съответствие с методологията за докладване на информацията за страната на произход (COI) на EUSA и е подложен на вътрешен контрол на качеството (партньорска проверка).

Доброволното посещение във военно училище е възможно от 16-годишна възраст (EBCO 12 май 2023 г.). Първата военна регистрация на гражданите се извършва между януари и март на годината, в която съответният човек навършва 17 години (VMR RUSS n.d.; срв. FGWW RUSS 25 декември 2023 г.). Засегнатите се уведомяват за регистрационните мерки чрез повиквателна заповед от военния комисариат.

Съгласно федералния закон „За наборната повинност и военната служба“ руски граждани от мъжки пол на възраст от 18 до 30 години подлежат на наборна военна служба. Решението дали дадено лице ще бъде извикано или

не, може да бъде взето само когато въпросното лице е навършило 18 години (FGWW RUSS 25 декември 2023 г.). Задължителният период на служба е една година (ЦВ Москва 30 юни 2023 г.; вижте FGWW RUSS 25 декември 2023 г.).

След завършване на основна военна служба наборниците се регистрират като резервисти (EUAA 16 декември 2022 г.; виж BBC 21 септември 2022 г.) и следователно могат да бъдат мобилизирани (MBZ 31 март 2023 г.; вижте FGMB RUSS 25 декември 2023 г.).

Съгласно законовите изисквания лицата, които са негодни или ограничено годни поради здравословното си състояние, се освобождават от военна служба. Много млади мъже, особено тези от по-богатите социални класи, като жителите на големите градове, се опитват да избегнат военната служба (EUAA 16 декември 2022 г.).

Има все повече съобщения, че все повече и повече мъже, които никога не са служили, *получават военно досие, когато навършат 25 години*. Това обаче означава, че те никога не са служили и следователно не са част от резерва (ЦВ Москва, 21 февруари 2024 г.). Издаването на военна книжка (военниј билет) се извършва чрез заявление. Военната книжка може да бъде получена от местния военен комисариат (Armyhelp 24 март 2023 г.). Военните книжки обикновено се изискват за представяне на работодател (VB Москва 15 септември 2023 г.).

Кандидатът е представил военен билет серия ГД № 0258245, издаден на 08.06.2005 г. от военните власти в [населено място], според който той има воинско знание „лейтенант“ с команден профил. Документът е в подкрепа на елементите от бежанска му история, според които той е напълно реален и потенциален субект на мобилизация. Напускането на страната на произход именно в деня на обявяване на частичната мобилизация на 21.09.2022 г. е изцяло в подкрепа на бежанската история и на опасенията на кандидата от преследване по причините, изложени подробно по-горе в решението.

Въз основа на тази официална информация относно страната на произход съдът приема, че към момента на напускането ѝ за кандидата е съществувал реален риск да бъде мобилизиран и именно това е мотивирало напускането му на Русия. Идентични са и релевантните му опасения, че при евентуално връщане там, той ще бъде изложен на действия на преследване, които в своята съвкупност биха достигнали нивото на суровост по чл.9, пар.1 от Директива 2011/95.

Установената по делото официална информация относно страната на произход на кандидата, разгледана във връзка с легалните определения по чл.10, пар.1, б. „г“ и б. „д“ от Директива 2011/95/ЕС, навежда съда на следните изводи: Кандидатът е напуснал страната си на произход непосредствено след обявената в Русия частична мобилизация на 21.09.2022 г. С оглед притежаваното от него военно звание, доказано с военен билет, за лицето съществуват обосновани опасения, че може да бъде мобилизиран. Отказът за това несъмнено е свързан с негови политически убеждения, които са преследвани от официалните власти в страната на произход според подробно цитираната официална информация. Както правилно отбелязва органът, преди напускането на Русия тези политически убеждения не са намерили обективен израз, респ. не са били преследвани и наказани в страната на

произход. Това обаче не е абсолютно основание да се откаже търсената закрила, а единствено едно от обстоятелствата, които следва да бъдат преценени съвкупно съобразно чл.4, пар.4 от Директива 2011/95.

В случая, отклонението от военна служба (мобилизация) за кандидата е свързано с други мотиви за напускане, а именно по политически идеи и убеждения по смисъла на пар.168 - 169 от цитирания Наръчник на ВКБООН. Безспорно, агресията на Русия в Украйна, с които военни действия лицето не желае да бъде свързвано, е осъдена от международната общност като противоречаща на основни правила на човешко поведение и на основни човешки права и свободи, което обосновава действия на преследване по смисъла на чл.9, пар.2, б. „д“ от Директива 2011/95. Отказът на лицето да бъде призовано за участие във въоръжените сили на Руската федерация след 21.09.2022 г. е израз на негови истински политически убеждения, които негови действия могат да се тълкуват от официалните власти в страната на произход като акт на политическо противопоставяне – налице е мотив за преследване по смисъла на чл.8, ал.1 от ЗУБ, вр. чл.10, пар.1, б. „д“ от Директива 2011/95. Отделно и независимо от изложеното, по отношение на кандидата се установяват и изцяло лични мотиви по причина на неговата сексуална ориентация – самостоятелен мотив за преследване по смисъла на чл.10, пар.1, б. „г“ от Директива 2011/95.

Както се установява от официалната информация за страната на произход на кандидата и двата посочени мотива за преследване са достатъчно основание за предприемане на наказателни мерки срещу лицето при евентуално негово връщане в нея – независимо дали поради отклонение от мобилизация или поради проявени хомосексуални действия. Вече се посочи, че при евентуално връщане в страната на произход от кандидата не може да се очаква да се откаже или да не изявява своето политическо мнение или сексуална ориентация. В тези случаи същият би бил заплашен от действия по чл.9, пар.2, б. „в“ от Директива 2011/95/ЕС - наказателно преследване или наказания, които са непропорционални или дискриминационни, или такива по чл.9, пар.2, б. „б“ от Директива 2011/95/ЕС - правни, административни, полицейски и/или съдебни мерки, които са дискриминационни сами по себе си или се прилагат по дискриминационен начин.

Съвкупната преценка на всички елементи от бежанската история на кандидата навеждат съда на извод, че сексуалната ориентация на кандидата попада в мотива за преследване по член 10, параграф 1, буква г) от Директива 2011/95. При евентуално връщане в страната на произход съобразно актуалната информация за нея и прието хомофобско законодателство, кандидатът би бил изложен на действия на преследване по чл.9, пар.2, б. „а“ до б. „е“ от Директива 2011/95. В допълнение, отклонението от военна служба, като израз на негово политическо мнение и убеждение, свързани с агресията на Русия в Украйна отговарят на понятието „политическо мнение“ по смисъла на член 10, параграф 1, буква д) от Директива 2011/95, респ. попадат в действията на преследване по чл.9, пар.2, б. „д“ от Директива 2011/95. Посочените в член 6, б. „а“ от тази директива субекти на преследване приемат, въз основа на всички относими факти, свързани с държавата на произход към момента на постановяване на настоящето решение, че подобно

поведение *представлява израз на противопоставяне или съпротива срещу тях*, във връзка с които кандидатът има основателни опасения от преследване в държавата си на произход и при евентуално връщане в нея би бил изложен на нарушаване на основните права на човека по смисъла на чл.8 и чл.10 от ЕКПЧ, които са достатъчно тежки по своето естество по смисъла на чл.8, ал.4 от ЗУБ и биха могли да се изразят във физическо или психическо насилие, дискриминационни правни, административни, полицейски или съдебни мерки, наказателно преследване или наказания, които са непропорционални или дискриминационни или отказ на съдебна защита, който се изразява в непропорционално или дискриминационно наказание съгласно чл.8, ал.5, т.1-4 от ЗУБ.

Въз основа на изложеното съдът приема, че жалбоподателят отговаря на определението за бежанец по смисъла на чл.8, ал.1 ЗУБ, а именно поради основателни опасения от преследване по причина на неговата сексуална ориентация, както и по причина на неговите политически мнения, идеи или убеждения по въпроси, свързани с потенциалните субекти на преследване по чл.6 от Директива 2011/95/ЕС, той не може или не желае да се ползва от закрилата на държавата на произход или да се завърне в нея. Действията на преследване, на които кандидатът може да бъде изложен при евентуално завръщане в страната на произход, отговарят на определението по чл.8, ал.4 ЗУБ - преследване е нарушаване на основните права на човека или съвкупност от действия, които водят до нарушаване на основните права на човека, достатъчно тежки по своето естество или повторяемост. Реалната опасност кандидатът да бъде изложен на тези действия на преследване попада в забраната по чл.4, ал.3 от ЗУБ - чужденец, влязъл в Република България, за да поиска закрила, или който е получил закрила, не може да бъде връщан на територията на държава, в която са застрашени неговият живот или свобода по причина на раса, религия, националност, принадлежност към определена социална група или политическо мнение или той е изложен на опасност от изтезания или други форми на жестоко, нечовешко или унижително отнасяне или наказание.

Не може да се очаква, че има част от територията на Руската федерация, където може основателно да се очаква молителят да се установи и да не бъде преследван по политически причини по смисъла на чл.8, ал.8 от ЗУБ.

Съгласно чл.4, пар.3, б.“в“ от Квалификационната директива оценяването на молбата за международна закрила следва да бъде извършено за всеки отделен случай, като се вземат под внимание следните елементи, вкл. индивидуалното положение и личните обстоятелства относно молителя, включително и фактори като неговото минало, пол и възраст, за да може да се определи, въз основа на личните обстоятелства относно молителя, дали действията, на които той е бил или рискува да бъде изложен, биха могли да бъдат считани за преследване или за тежки посегателства. Установените по отношение на кандидата индивидуални обстоятелства към момента на приключване на съдебното дирене на 03.07.2024 г., отнесени към достъпната информация за страната на произход, навеждат на извод за наличие на основание за предоставяне на статут на бежанец по смисъла на чл.8, ал.1 ЗУБ. Като е достигнал до противни правни изводи, административният орган е

постановел оспореното решение при неправилно приложение на закона – отменително основание по чл.146, т.4 АПК.

Това налага преписката бъде върната на административния орган за ново произнасяне по молбата за закрила, като на кандидата се предостави статут на бежанец на основание чл.8, ал.1 ЗУБ.

За пълнота на изложението, с оглед отказа да се предостави хуманитарен статут с оспорения акт и независимо от чл.73, изр.2 от ЗУБ, съдът счита за необходимо да посочи, че жалбоподателят отговаря и на изискванията за предоставяне на хуманитарен статут по чл.9, ал.1, т.2 ЗУБ - реална опасност от тежки посегателства като дискриминационно наказание във връзка със сексуалната му ориентация. Изложеното определя материална незаконосъобразност на оспореното решение и в посочената част, с която се отказва предоставяне на хуманитарен статут.

При този изход на спора и на основание чл.143, ал.1 АПК жалбоподателят има право на сторените в производството разноски, но същият не претендира разноски.

Водим от горното и на основание чл. 172, ал. 2 АПК, **Административен Съд София – град, I отделение, 69 състав,**

РЕШИ:

ОТМЕНЯ по жалба на Д. В. Б., [дата на раждане] , гражданин на Русия, ЛНЧ [ЕГН], със съдебен адрес [населено място], [улица], ет.5, ап.17, чрез адв. Д. Л. от АК В., Решение № 11755 от 28.07.2023 г. на председателя на Държавната агенция за бежанците при МС, с което на основание чл. 75, ал. 1, т. 2 и т.4, във връзка с чл.8 и чл.9 от ЗУБ е отхвърлена молбата му за предоставяне статут на бежанец и хуманитарен статут.

ВРЪЩА преписката на административния орган за ново произнасяне по молба за международна закрила рег. № УП-21916 от 25.10.2022 г. при съобразяване на указанията, дадени с настоящето решение.

Решението подлежи на обжалване в 14-дневен срок от съобщаването му на страните пред Върховния Административен Съд на Република България.

СЪДИЯ: